

захоплюються хімією.

Екологічне виховання неможливе без формування уміння осмислювати екологічні явища, робити висновки щодо стану природи, пропонувати способи розумної взаємодії з нею. Ці уміння учні набувають на уроках та в позаурочній діяльності. Ефективним засобом набуття цих вмінь є розв'язування турнірних задач.

Із 293 задач, що пропонувались на Всеукраїнських турнірах юних хіміків, 53 можна віднести до задач екологічного змісту. Це задачі на вирішення конкретних проблем захисту довкілля, що вирішуються хімічними методами. Найбільше задач присвячені захисту озонового шару, очищенню стічних вод, методам аналітичного визначення токсичних речовин.

Розв'язування цих задач вимагає проведення консультацій зі спеціалістами, огляду літератури, вироблення нестандартних підходів до вирішення екологічних проблем. Це сприяє формуванню в учнів екологічної культури, яка передбачає глибокі знання про довкілля, екологічний стиль мислення і відповідальне ставлення до природи, вміння вирішувати екологічні проблеми, безпосередню участь у природоохоронній діяльності.

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА – ОДИН З ШЛЯХІВ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

СтародуП.К., Шпирка З.М., Зелінська О.Я. (м. Львів)

Освіта – необхідна умова розвитку особистості, суспільства, нації і держави, запорука майбутнього. Вона є засобом нарощування і відтворення інтелектуального і духовного потенціалу народу, виховання патріота і громадянина, дієвим чинником модернізації суспільства. Розвиток освіти значною мірою залежить від кваліфікації та майстерності вчителів, розуміння відповідальності за результати навчальних досягнень учнів, бажання руйнувати старі стереоти-пи педагогічного мислення.

Важливою складовою професійної підготовки викладачів хімії у класичному університеті є педагогічна практика, яка спрямована на закріплення та реалізацію набутих студентами предметних, психолого-педагогічних, методичних знань, вмінь і навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності в середніх навчальних закладах. Актуальність практики полягає в тому, що вона тісно пов'язана з навчальним процесом, оскільки дає змогу студентам використати здобуті теоретичні знання під час самостійного проведення навчальних занять з учнями, а також усвідомити відповідальність і багатогранність роботи вчителя, тобто те, чого неможливо навчитись в аудиторіях і лабораторіях університету. Студенти починають працювати в умовах учительського і учнівського колективів, привносячи нові ідеї з університетського середовища, налагоджують зв'язок між кафедрами факультету і школами.

Педагогічна навчально-виховна практика студентів четвертого курсу хімічного та біологічного факультетів проводиться у восьмому семестрі (лютий-березень) впродовж шести тижнів і є завершальним етапом практичної підготовки випускників-бакалаврів до роботи на посаді викладача хімії середніх навчальних закладів.

Основними цілями педагогічної практики є:

- сформуувати у студентів систему вмінь та навичок педагогічної діяльності, фахових здібностей, індивідуального стилю поведінки, які необхідні для майбутньої професії викладача хімії;
- навчити студентів творчо застосовувати здобуті в університеті знання та вміння до навчальної і виховної діяльності закладу освіти;
- ознайомити з системою роботи вчителя-предметника та класного

керівника, сучасними формами організації та методами навчання у середніх навчальних закладах;

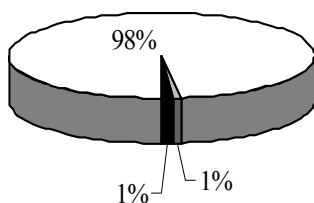
- сформувати потребу систематичного поновлення знань та самоосвіти як необхідної умови професійного зростання.

Під час практики студенти ознайомлюються із загальними засадами організації навчання: з навчальними програмами, планами роботи педагогічного колективу, веденням навчально-методичної документації, беруть участь у роботі педагогічної ради школи, виконують функції вчителя хімії та класного керівника. Організуючи навчальну роботу на уроках хімії студенти-практиканти поєднують фронтальну, групову та індивідуальну форми роботи, пропонують учням завдання різних видів: інформаційні, інструктивні, тренувальні та контрольні, значну увагу приділяють виконанню практичної частини програми, а саме хімічному експерименту.

Специфіка навчання хімії полягає у тому, що учні повинні засвоїти хімічну мову, термінологію й поняттєвий апарат, оволодіти не лише загальнонавчальними, а й специфічними вміннями та навичками: абстрактно міркувати, проводити дослідницьку діяльність, хімічний експеримент тощо. Тому ефективність навчання залежить не тільки від розуміння і усвідомлення запропонованого матеріалу, але від того, наскільки вміло учні володіють термінологією, законами й теоріями.

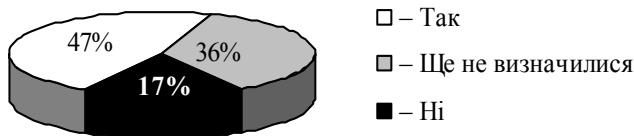
Анонімне анкетування 130 студентів IV курсу хімічного та біологічного факультетів засвідчило, що 98 % респондентів вважають педагогічну практику важливим етапом у процесі фахової підготовки та особистісного зростання майбутнього викладача хімії (рис. 1а), 47 % студентів саме завдяки практиці вперше почали ідентифікувати себе з соціальною роллю "вчитель" (рис. 1б). Готуючись до уроків з хімії у школі, практиканти використовували різноманітні джерела інформації, а саме 93 % опитаних користувались підручником, 85 % – опрацьовували додаткову літературу і 74 % – залучали Інтернет-ресурси. Під час проведення уроків студенти широко використовували хімічний експеримент (65 %), мультимедійні засоби навчання (47 %) та роздатковий матеріал (82 %) для унаочнення навчального матеріалу. Відбулися вагомі зміни в самооцінюванні рівня готовності до самостійної педагогічної діяльності: 34 % студентів зазначили, що вони "повністю готові до самостійної роботи в школі", 61% – "частково готові" (рис. 1в). Свої невдачі під час практики студенти пояснювали переважно зовнішніми обставинами і труднощами: "незадовільний стан лабораторного забезпечення школи" (55 % опитаних), "погана дисципліна учнів" (40 %), "низька мотивація учіння" (30 %). Значно рідше це мотивується внутрішніми особистісними причинами: "незнання індивідуальних особливостей учнів" (45 %), "недостатня теоретична (13 %) та методична (7 %) підготовленість до уроку".

а)

- – Так
- – Важко відповісти
- – Ні

б)

в)

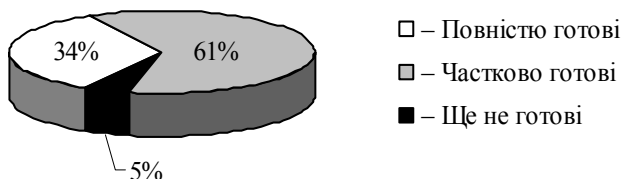

Рисунок 1. Результати анонімного опитування студентів хімічного та біологічного факультетів:

- а) погоджуються з твердженням, що педагогічна практика є важливим кроком до майбутньої педагогічної діяльності;
 б) бачать себе в майбутньому вчителем;
 в) готові до самостійної педагогічної діяльності.

Отже, педагогічна практика є творчою діяльністю студентів в системі пізнання й освоєння професії вчителя, вона розвиває здатність до аналізу педагогічної діяльності та її результатів, уміння застосовувати принципи дидактики у викладанні хімії, уміння розпізнавати, оцінювати та застосовувати педагогічні прийоми і методи. Педагогічна практика позитивно впливає на процес становлення особистості майбутнього вчителя і є ваговою складовою у формуванні майбутніх фахівців-хіміків.

Література

1. Кінжибало В.В. Програма і методичні матеріали до курсу "Методика навчання хімії" (для студентів хімічного факультету). – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – 155 с.
2. Кінжибало В.В. Програма і методичні матеріали до проведення педагогічної практики (для студентів хімічного факультету) – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 65 с.

СТАН ВИКОРИСТАННЯ ДОМАШНЬОГО ХІМІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ В ОСНОВНІЙ ШКОЛІ

Сташко Л.М. (м. Вінниця)

У Концепції шкільної хімічної освіти передбачено, що основними завданнями навчання хімії є здобуття учнями загальноосвітнього мінімуму хімічних знань, необхідних для творчої самореалізації особистості, розуміння природничо-наукової картини світу та вироблення екологічного стилю мислення [1]. Слід зазначити, що якісне навчання хімії в школі неможливе без застосування хіміч-